

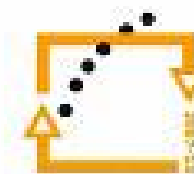
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

SOUz Chvaletice

Využití ICT pro rozvoj klíčových dovedností

ICT – 2 – 42

Předmět : Strojnictví

Téma materiálu : Šroubové spoje 1

Autor : Ing. Jan Janotka

Anotace : Výklad s popisem druhů a
rozdělení závitů

Učební materiál : prezentace

Typ vzdělávání : Střední odborné učiliště

Ročník : 1

Datum vytvoření : srpen 2012

Pojmy:

- **Dřík** = základní válcová část šroubu
- **Závit** = nakloněná rovina navinutá na dřík
- **Samosvornost šroubu** = spoj se nesmí uvolnit při sebevětší osově síle

Závit

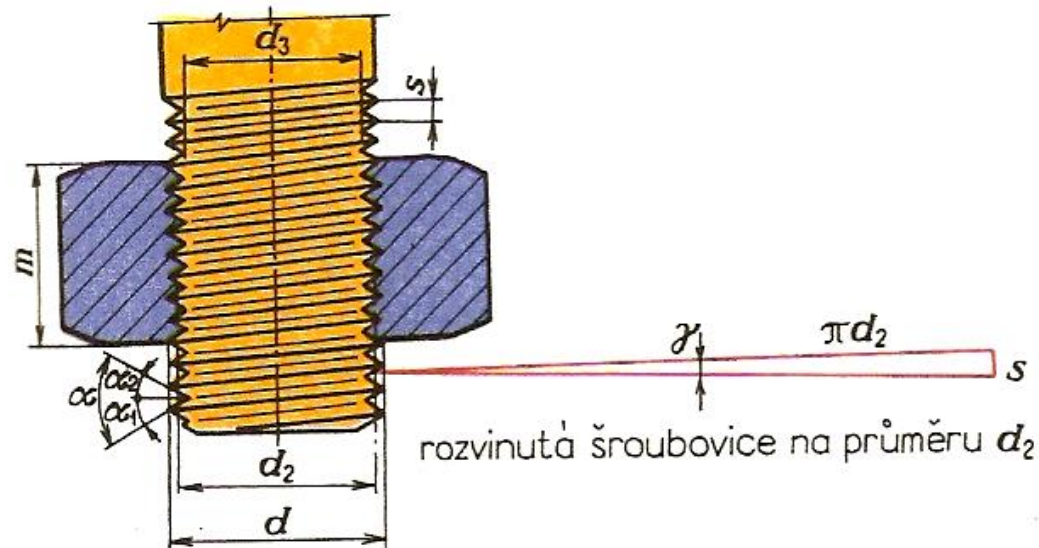
= základní funkční část šroubu a matice.

Vytváří se nejčastěji vyříznutím šroubové drážky do dříku šroubu z vnější strany nebo do matice z díry.

Závit :

- ***pravý*** (nejčastěji) – při utahování šroubu jím otáčíme ve směru hodinových ručiček
- ***levý*** (řidčeji)

- ***jednochodý***
- ***dvou a vícechodý*** závit (hlavně pohybové šrouby)

závit

Obr. 13. Závit spojovacího šroubu
 d – vnější nebo jmenovitý průměr závitu, d_2 – střední průměr závitu, d_3 – průměr průřezu jádra šroubu, s – stoupání závitu, γ – úhel stoupání šroubovice, α_1, α_2 – úhel boku závitu, α – vrcholový úhel závitu, m – výška matice

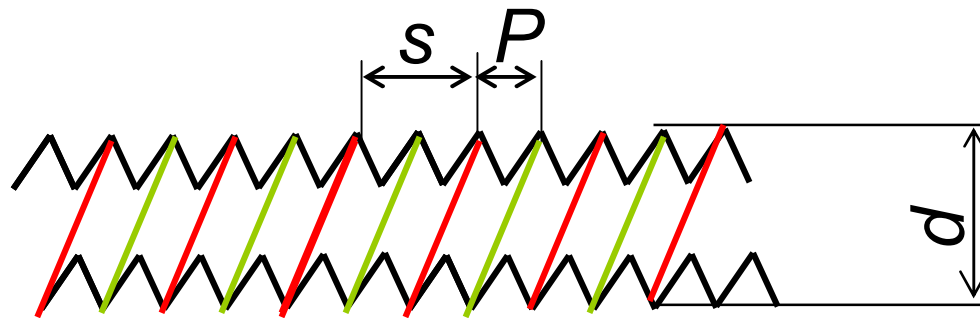
Funkční část šroubu – chody jsou navinuty se stoupáním kolem válcového jádra

Vnější průměr závitu d = největší naměřený průměr šroubu měřený přes vrcholy závitu

Stoupání závitu s = vzdálenost dvou sousedních vrcholů téže šroubovice

Rozteč závitu P = vzdálenost dvou sousedních vrcholů

Příklad dvouchodého závitu:

Jak je zajištěna samosvornost závitu?

Třením mezi profily závitu šroubu a matice.

Jestliže je stoupání závitu menší – závit je méně nakloněn – lepší samosvornost (odolnost proti samovolnému uvolnění)

Vysvětlete, v čem je rozdíl mezi stoupáním závitu a roztečí závitu.

Stoupání měříme u stejné šroubovice

U jednochodého závitu (na dřívku je pouze jedna šroubovice) stoupání = rozchod závitu

U dvouchodého závitu (na dřívku jsou dvě šroubovice) stoupání = dvojnásobek rozchodu závitu

U tříchodého závitu (na dřívku jsou tři šroubovice) stoupání = trojnásobek rozchodu závitu

Seznam literatury a pramenů

Uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora.

Obrázky:

Kříž R. a kol.: Stavba a provoz strojů I, Části strojů, Praha 1977

Materiály jsou určeny pro bezplatné používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení.

Jakékoliv další využití podléhá autorskému zákonu.